

Адміністративне право і процес

УДК 342.9:347.77:340.69:352

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19950796>

**Адміністративно-правові механізми імплементації стандартів ЄС у сфері
прав інтелектуальної власності через механізми судових експертиз у
контексті сталого розвитку територіальних громад**

Замаш Олег Степанович,

аспірант, ЗВО «Львівський університет бізнесу та права», м. Львів, Україна,

<https://orcid.org/0009-0009-5403-2685>

Комарницький Михайло Михайлович,

аспірант, ЗВО «Львівський університет бізнесу та права», м. Львів, Україна,

<https://orcid.org/0009-0003-6560-0322>

Ониськів Петро Петрович,

аспірант, ЗВО «Львівський університет бізнесу та права», м. Львів, Україна,

<https://orcid.org/0009-0005-8552-8908>

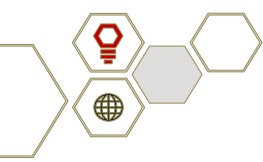
Запотічний Володимир Володимирович,

ЗВО «Львівський університет бізнесу та права», м. Львів, Україна,

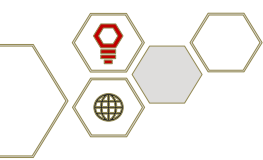
<https://orcid.org/0009-0002-3103-7706>

Прийнято: 13.01.2026 | Опубліковано: 30.01.2026

Анотація. У статті досліджено адміністративно-правові механізми імплементації стандартів Європейського Союзу у сфері захисту прав

інтелектуальної власності через інструменти судової експертизи в контексті сталого розвитку територіальних громад в Україні. Проаналізовано нормативну рамку Регламентів (ЄС) № 1151/2012, 2024/1143, 2023/2411 та Директиви 2004/48/ЄС у взаємозв'язку із зобов'язаннями України за Угодою про асоціацію. Визначено специфічні об'єкти інтелектуальної власності територіальних громад (географічні зазначення, локальні бренди, нематеріальну культурну спадщину) як ресурси їхнього сталого розвитку. Розкрито роль судової експертизи (товарознавчої, патентної, мистецтвознавчої, комп'ютерно-технічної) як адміністративно-правового механізму enforcement, що забезпечує доказову базу у справах про порушення прав на географічні зазначення та інші об'єкти інтелектуальної власності громад. Досліджено інституційну архітектуру захисту: взаємодію Національного органу інтелектуальної власності, Держпродспоживслужби, митних органів, науково-дослідних центрів судової експертизи та органів місцевого самоврядування. Проведено компаративний аналіз моделей enforcement географічних зазначень у Франції (INAO), Італії (Consorti di Tutela) та країнах-кандидатах (Хорватія, Грузія). Виявлено критичні прогалини: відсутність затверджених методик експертизи відповідності специфікаціям PDO/PGI, недостатня інституційна спроможність громад ініціювати процедури захисту, нерозвиненість системи сертифікаційних органів. Обґрунтовано, що в українських реаліях судова експертиза набуває непропорційно великої ваги у системі enforcement через нерозвиненість адміністративних механізмів контролю. Запропоновано авторську модель «ІВ-паспорта громади» як інтегрального інструменту ідентифікації, реєстрації та захисту інтелектуальних активів територіальних громад відповідно до стандартів ЄС.

Ключові слова: географічне зазначення, інтелектуальна власність, територіальна громада, судова експертиза, стандарти ЄС, Угода про асоціацію, сталий розвиток, enforcement, PDO/PGI, адміністративно-правовий механізм.

Administrative and legal mechanisms for implementing EU standards in the field of intellectual property rights through forensic expertise mechanisms in the context of sustainable development of territorial communities

Oleh Zamash,

Postgraduate student, Lviv University of Business and Law, Lviv, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0009-5403-2685>

Mykhailo Komarnytskyi,

Postgraduate student, Lviv University of Business and Law, Lviv, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0003-6560-0322>

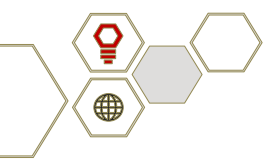
Petro Onyskiv,

Postgraduate student, Lviv University of Business and Law, Lviv, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0005-8552-8908>

Volodymyr Zapotichnyi,

Lviv University of Business and Law, Lviv, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0002-3103-7706>

Abstract. The article examines the administrative-legal mechanisms for implementing European Union standards in the field of intellectual property rights protection through forensic expertise instruments in the context of sustainable development of territorial communities in Ukraine. The regulatory framework of Regulations (EU) No 1151/2012, 2024/1143, 2023/2411 and Directive 2004/48/EC

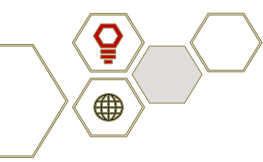

is analyzed in conjunction with Ukraine's obligations under the Association Agreement. Specific intellectual property objects of territorial communities (geographical indications, local brands, intangible cultural heritage) are identified as resources for their sustainable development. The role of forensic expertise (commodity, patent, art studies, computer-technical) as an administrative-legal enforcement mechanism providing an evidentiary basis in cases of infringement of rights to geographical indications and other community IP objects is revealed. The institutional architecture of protection is examined: interaction between the National Intellectual Property Authority, the State Service for Food Safety and Consumer Protection, customs authorities, forensic expertise research centers, and local self-government bodies. A comparative analysis of GI enforcement models in France (INAO), Italy (Consorti di Tutela), and candidate countries (Croatia, Georgia) is conducted. Critical gaps are identified: the absence of approved methodologies for examining compliance with PDO/PGI specifications, insufficient institutional capacity of communities to initiate protection procedures, and underdevelopment of the certification body system. It is substantiated that in Ukrainian realities, forensic expertise acquires disproportionately large weight in the enforcement system due to the underdevelopment of administrative control mechanisms. The author's model of the 'IP passport of the community' is proposed as an integrated tool for identification, registration, and protection of intellectual assets of territorial communities in accordance with EU standards.

Keywords: geographical indication, intellectual property, territorial community, forensic expertise, EU standards, Association Agreement, sustainable development, enforcement, PDO/PGI, administrative-legal mechanism.

Постановка проблеми

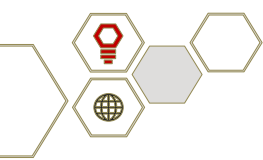
Сталий розвиток територіальних громад в Україні залежить від їхньої спроможності ідентифікувати, захищати та комерціалізувати нематеріальні

активи, серед яких центральне місце посідають об'єкти інтелектуальної власності, насамперед географічні зазначення, локальні бренди та традиційні знання. Євроінтеграційний курс зобов'язує Україну імплементувати систему захисту прав інтелектуальної власності відповідно до *acquis communautaire*, зокрема Регламент (ЄС) 2024/1143, Регламент (ЄС) 2023/2411 та Директиву 2004/48/ЄС [1]. Практика засвідчує, що навіть після ухвалення Закону «Про правову охорону географічних зазначень» у редакції 2019 року кількість зареєстрованих ГЗ та *enforcement*-кейсів залишається мізерною, а громади не усвідомлюють потенціалу як колективних суб'єктів прав ІВ [2]. Проблема загострюється воєнним станом: незаконна реєстрація Росією «Мелітопольської черешні» у 2024 році перетворює захист ІВ на питання збереження культурної ідентичності [3]. Судова експертиза (товарознавча, патентна, мистецтвознавча) є адміністративно-правовим інструментом, що забезпечує доказову базу для *enforcement*, проте наявна система не адаптована до потреб захисту ГЗ: відсутні методики експертизи відповідності специфікаціям PDO/PGI [4; 5]. Зазначені проблеми формують дослідницьке поле на перетині адміністративного права, права ІВ та муніципального права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

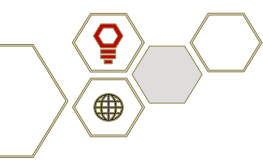
Економічний вплив географічних зазначень на розвиток сільських територій вивчений досить ґрунтовно, хоча висновки залишаються неоднозначними. Квазіекспериментальне дослідження італійських винних ГЗ за шестидесятирічний період засвідчило, що муніципалітети із зареєстрованими ГЗ демонструють кращу демографічну динаміку та зростання доданої вартості; ГЗ визначене авторами як «вічний патент» із ефектом колективної територіальної власності [6]. Водночас систематичний огляд емпіричної літератури виявив, що цінові премії часто нівелюються витратами на відповідність специфікаціям, а головним обмежуючим фактором є слабкість правозастосовних систем [7]. Принциповим для цього дослідження

є емпірично встановлений зв'язок між адміністративним enforcement та торговельним ефектом ГЗ: захист ГЗ у зовнішньоторговельних угодах збільшує експорт виключно за умови реального правозастосування [8].

Інституційна архітектура enforcement ГЗ у ЄС розкрита через аналіз французької моделі INAO та розподілу функцій між компетентним органом і акредитованими сертифікаційними органами [9], а також через дослідження ролі Consorzi di Tutela як найсильнішого предиктора адаптаційних заходів виробників [10]. Рамка FAO-oriGIn для оцінки внеску ГЗ у сталий розвиток, закладена у звітності за Регламентом 2024/1143 [11], та доведений потенціал ГЗ у досягненні щонайменше дев'яти Цілей сталого розвитку ООН [12] засвідчують, що ГЗ є не суто торговельним інструментом, а механізмом комплексного територіального розвитку.

Специфіку українського контексту розкриває дослідження правових, політичних та соціально-економічних бар'єрів розвитку системи ГЗ в Україні, яке констатувало критичну недостатність наглядових функцій Національного органу інтелектуальної власності [2]. Міжнародно-правові аспекти використання ГЗ у контексті зобов'язань за Угодою про асоціацію [13] та тенденції розвитку права ІВ в ЄС [14] доповнюють цю картину нормативним виміром. Окремий масив літератури присвячений судовій експертизі об'єктів ІВ в Україні: обґрунтовано класифікацію судових експертиз за спеціальностями 13.1.1–13.9 [4], визначено предмет та межі компетенції експертизи ІВ із фіксацією методологічних прогалин щодо ГЗ [5], наголошено на необхідності міжгалузевих методик [15], проаналізовано протидію недобросовісним реєстраціям засобів індивідуалізації [16]. Методологічну базу для експертизи ГЗ-продуктів формують сучасні аналітичні підходи до автентифікації харчової продукції (геноміка, протеоміка, ізотопний аналіз) [17].

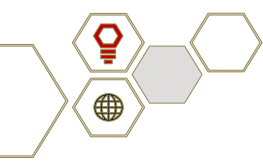
Правовий статус та ресурсний потенціал територіальних громад досліджені через класифікацію інтелектуальної власності як частини ресурсного субкомплексу громад нарівні з майном, землею та фінансами [18], а також через аналіз компонентів сталого розвитку громад в умовах суспільно-політичних викликів [19]. Взаємозв'язок між правом ГЗ ЄС та Конвенцією ЮНЕСКО 2003 року встановлює правову рамку для колективних прав громад на нематеріальну культурну спадщину [20]. Попри значний обсяг наукового доробку, не вирішеною залишається проблема інтеграції *acquis* ЄС щодо ГЗ, адміністративного нагляду, судової експертизи та сталого розвитку громад у єдину модель: жодна з публікацій 2020–2025 рр. одночасно не поєднує всі чотири виміри.

Формулювання цілей статті

Метою статті є обґрунтування адміністративно-правової моделі інтеграції судово-експертних механізмів у систему захисту інтелектуальної власності територіальних громад відповідно до стандартів ЄС як інструменту забезпечення їхнього сталого розвитку.

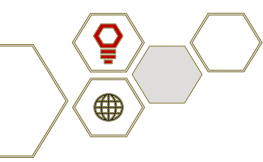
Виклад основного матеріалу

Адміністративно-правовий механізм імплементації стандартів ЄС у сфері прав ІВ становить сукупність адміністративних процедур, через які нормативні вимоги *acquis* транслюються у правозастосовну практику. У цьому дослідженні він охоплює процедури реєстрації ГЗ, адміністративного нагляду за відповідністю продукції специфікаціям, прикордонного контролю та судово-експертного забезпечення *enforcement*. Стандарти ЄС включають систему PDO/PGI за Регламентом (ЄС) 2024/1143, який з 13 травня 2024 року замінив Регламент № 1151/2012 [21], систему ГЗ для ремісничих продуктів за Регламентом (ЄС) 2023/2411, що набув повної чинності 1 грудня 2025 року [22], та процесуальні стандарти *enforcement* за Директивою 2004/48/ЄС (ст. 6,

7) [23]. Територіальна громада як суб'єкт прав ІВ потребує юридичної деталізації: Закон «Про місцеве самоврядування» (ст. 60) визнає право комунальної власності, поширене на майнові права, проте не містить спеціальних положень щодо інтелектуальних активів [24]. До об'єктів ІВ громад належать географічні зазначення (гуцульська бриндзя, мелітопольська черешня, закарпатські вина, опішнянська кераміка), торговельні марки та локальні бренди, а також традиційні знання та нематеріальна культурна спадщина за Конвенцією ЮНЕСКО 2003 року [25] та Договором ВОІВ 2024 року [26].

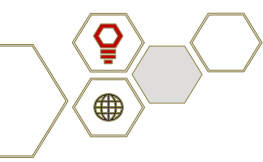
Економічне обґрунтування зв'язку між ІВ та сталим розвитком підтверджується масштабними емпіричними дослідженнями: обсяг продажу продукції із ГЗ у ЄС становив 77,1 млрд євро з коефіцієнтом цінової премії 2,07 порівняно з аналогічною продукцією без ГЗ, а обсяг експорту ГЗ-продукції сягав 32,1 млрд євро [27]. Квазіекспериментальне дослідження італійських винних ГЗ продемонструвало довгостроковий позитивний ефект на місцевий розвиток протягом шести десятиліть, причому ефект виявився найсильнішим у муніципалітетах із найглибшими традиціями виробництва [6]. Емпірично доведено, що торговельний ефект ГЗ реалізується виключно за наявності ефективного адміністративного enforcement, адже без нього географічне зазначення залишається «паперовим» правом без економічної цінності [8]. Для України наслідок однозначний: наявність законодавства без адміністративно-правових механізмів його реалізації не генерує економічного ефекту для громад. Зв'язок між інтелектуальною власністю та сталим розвитком не є автоматичним: систематичний огляд емпіричної літератури зафіксував, що позитивний вплив ГЗ сильно залежить від інституційного контексту, і для багатьох продуктів цінова премія нівелюється витратами на відповідність специфікаціям [7]. Для України це означає, що ГЗ є релевантним інструментом для громад із специфічним аграрним або ремісничим

потенціалом (Закарпаття, Гуцульщина, Опішне, Косів, Мелітопольський район), а не універсальним механізмом розвитку всіх громад.

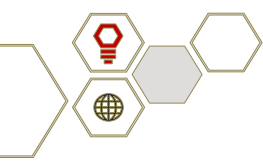
Нормативна рамка ЄС, що визначає зобов'язання України, зазнала суттєвих змін протягом 2023–2024 років. Регламент 2024/1143 консолідував режим захисту ГЗ для агропродовольчих товарів, посиливши онлайн-захист та обов'язки *ex officio enforcement* [21]. Регламент 2023/2411 вперше встановив захист ГЗ для ремісничих продуктів (кераміки, текстилю, скла) із двофазною реєстрацією через EUIPO [22]. Для громад із ремісничою традицією (Косівська мальована кераміка, внесена до Репрезентативного списку ЮНЕСКО у 2019 р., Петриківський розпис, Опішнянська кераміка) цей Регламент, що став повністю застосовним з грудня 2025 року, відкрив нові можливості. Угода про асоціацію (розділ IV, глава 9) зобов'язує Україну забезпечити еквівалентний рівень захисту, проте Додаток XXII-С посиляється на скасований Регламент 1151/2012, і питання міграції зобов'язань залишається відкритим [28]. Дослідження зовнішньоторговельних угод ЄС документує значну асиметрію: захищено близько 3000 ГЗ ЄС в Україні, тоді як на рівні ЄС визнано лише поодинокі українські ГЗ [29]. Закон «Про правову охорону географічних зазначень» у редакції 2019 року створює законодавчу рамку, але не вирішує проблему *enforcement* [30].

Описана нормативна рамка потребує доказового механізму, яким є судова експертиза. Захист ІВ-активів громад спирається на кілька видів експертиз: товарознавча встановлює відповідність продукту характеристикам ГЗ, зокрема складу, технології виробництва та походженню сировини; патентна охоплює промислові зразки місцевих виробів; мистецтвознавча перевіряє автентичність ремісничих виробів за стилістикою, технікою та відповідністю традиційним канонам; комп'ютерно-технічна спрямована на виявлення онлайн-контрафакту [5; 15]. Адміністративно-правовий статус експертизи виходить за межі суто судового процесу: висновки

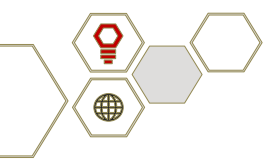

використовуються у провадженнях Антимонопольного комітету, Держпродспоживслужби та митних органів [31]. Стаття 6 Директиви 2004/48/ЄС передбачає збирання доказів, включаючи взяття зразків [23]. Попри те що спеціальність 13.6 формально охоплює ГЗ, затверджених методик для експертизи відповідності специфікаціям PDO/PGI досі не розроблено [4].

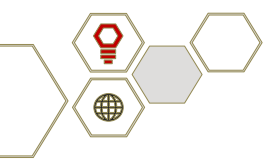
Компаративний аналіз показує, що у розвинених ГЗ-системах ЄС основний тягар enforcement несуть сертифікаційні органи та колективні наглядові структури, а не судова експертиза. У Франції Національний інститут походження та якості (INAO) виконує функцію компетентного органу, делегуючи перевірку відповідності продукції специфікаціям PDO/PGI акредитованим сертифікаційним органам, які проводять систематичні планові та позапланові перевірки виробників [9]. В Італії Consorzi di Tutela, тобто добровільні об'єднання виробників, визнані Міністерством сільського господарства, здійснюють контроль якості, борються з підробками та представляють інтереси виробників перед державними органами і на міжнародному рівні [10]. В Іспанії аналогічну функцію виконують Consejos Reguladores. Ця модель принципово відрізняється від української, де відсутня система акредитованих сертифікаційних органів для ГЗ-продуктів, а функції контролю розподілені між Держпродспоживслужбою (безпечність харчових продуктів), НОІВ (реєстрація) та митними органами (прикордонний enforcement) без єдиного координуючого механізму, аналогічного французькому INAO або грузинському Sakpatenti [2]. Роль судової експертизи у enforcement ГЗ не слід переоцінювати: у європейських моделях вона є останньою ланкою ланцюга, до якої справа доходить лише після спрацювання адміністративних механізмів (сертифікації, ринкового нагляду, митного контролю). Проте в Україні, де адміністративні механізми контролю ГЗ ще не сформовані, судова експертиза парадоксально набуває непропорційно більшої ваги як єдиний наявний, а не оптимальний інструмент enforcement.

Адміністративно-правова інтеграція потребує побудови цілісного ланцюга, в якому реєстрація ГЗ Національним органом інтелектуальної власності переходить у контроль відповідності специфікації з боку сертифікаційного органу, далі порушення виявляються через митний контроль за Регламентом (ЄС) № 608/2013 та ринковий нагляд, після чого експертиза забезпечує доказування, а завершує процес застосування адміністративних, цивільних або кримінальних санкцій. На кожному етапі громада має бути представлена як суб'єкт, проте аналіз засвідчує, що саме громада є найслабшою ланкою цього ланцюга. Регламент 2024/1143 (ст. 45–47) передбачає ключову роль об'єднань виробників (producer groups) як посередників між територіальною громадою та адміністративно-правовою системою [21]. В Україні такі об'єднання є винятком: гуцульська бриндзя зареєстрована Громадською організацією «Асоціація виробників традиційних карпатських високогірних сирів» – один із небагатьох прикладів успішної колективної дії. Більшість територіальних громад не мають ані правових знань для ініціювання реєстрації ГЗ, ані фінансових ресурсів для замовлення судових експертиз, ані кадрового потенціалу для супроводу enforcement-процедур. Послідовність «реєстрація, контроль, експертиза, санкція» систематично розривається на ланці контролю, оскільки в Україні фактично відсутні сертифікаційні органи, акредитовані для перевірки відповідності ГЗ-продуктів специфікаціям. Досвід Хорватії, де після вступу до ЄС відповідальність за ГЗ перейшла від патентного офісу до Міністерства сільського господарства з одночасною розбудовою системи сертифікації, підтверджує необхідність інституційної реформи [32]. Грузинський проєкт Twinning GE/16 за участі Італії та Франції демонструє, що технічна допомога ЄС може ефективно підтримати формування enforcement-спроможності навіть у країнах з обмеженими ресурсами [33].

Українські реалії засвідчують значний розрив між нормативним потенціалом та фактичним станом. За даними на кінець 2024 року у Державному реєстрі України зареєстровано близько 30 власних географічних зазначень, серед яких «Гуцульська овеча бриндзя» (свідоцтво № 3117, 2019 р.), «Гуцульська коров'яча бриндзя» (2020 р.), «Мелітопольська черешня» (2020 р.), «Закарпатське вино» (2024 р.), а також низка винних ГЗ, зокрема «Шабэг», «Аша-абаг», «Ялпуг», «Придунайська Бессарабія» (2023 р.) [30]. Кількість enforcement-кейсів залишається мінімальною, що контрастує з показниками ЄС, де у 2022 році зафіксовано 2628 сповіщень від 70 органів правозастосування щодо порушень прав інтелектуальної власності [34]. Воєнний стан став каталізатором проблеми: окупація Мелітопольського району позбавила виробників фізичного доступу до ресурсів, а незаконна реєстрація Роспатентом «Мелітопольської черешні» як російського ГЗ у липні 2024 року створила безпрецедентну ситуацію, що потребує міжнародно-правового реагування через механізми Всесвітньої організації інтелектуальної власності та Угоди про асоціацію [3]. Водночас воєнний стан генерує і позитивний ефект: зростання патріотичного попиту на «українське», «локальне», «автентичне» створює маркетинговий ресурс для просування ГЗ-продукції. Повоєнне відновлення відкриває стратегічне вікно можливостей: Луганські принципи «build back better» передбачають економічну диверсифікацію, а дослідження італійського досвіду підтверджує, що нові ГЗ реєструються переважно у периферійних «внутрішніх районах» [35], що є прямою аналогією для прифронтових та деокупованих громад України. Програми технічної допомоги ЄС (Європейське відомство інтелектуальної власності, IP Key, Twinning, EU4Business) становлять ресурс, який Україна недостатньо використовує для розбудови enforcement-спроможності у сфері ГЗ [36].

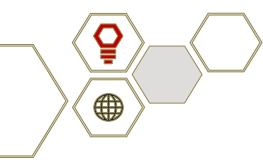

«ІВ-паспорт громади» – запропонована авторська модель інтегрального інструменту, що поєднує ідентифікацію, реєстрацію, захист та комерціалізацію інтелектуальних активів. Структурно він починається з інвентаризації об'єктів ІВ громади та оцінки їхнього правового статусу, на основі яких формується план реєстрації та enforcement із визначенням відповідальних суб'єктів, а також перелік необхідних експертиз для кожного об'єкта і механізм моніторингу порушень. Реалізація потребує нормативного закріплення через зміни до Закону «Про місцеве самоврядування» та актів НОІВ. Паралельно необхідно розробити методики судової експертизи відповідності специфікаціям PDO/PGI та автентичності ремісничих ГЗ-продуктів – завдання для Науково-дослідного центру судової експертизи з питань ІВ Міністерства юстиції у співпраці з Держпродспоживслужбою.

Висновки

Інтелектуальна власність територіальних громад (географічні зазначення, локальні бренди, традиційні знання) є реальним, хоча нішевим, ресурсом сталого розвитку, ефективність якого прямо залежить від адміністративно-правових механізмів enforcement. Стандарти ЄС, зокрема Регламенти 2024/1143 та 2023/2411, формують нормативну рамку, імплементація якої потребує не лише законодавчої транспозиції, а й побудови інституційної інфраструктури: системи акредитованих сертифікаційних органів, груп виробників, координаційного механізму між НОІВ, Держпродспоживслужбою та митними органами.

Судова експертиза у сфері інтелектуальної власності є необхідним, проте не достатнім елементом enforcement. В оптимальній моделі судова експертиза є останньою ланкою ланцюга, до якої справа доходить після спрацювання адміністративних механізмів. В українських реаліях, де ці механізми перебувають у зародковому стані, судова експертиза набуває непропорційно великої ваги – ситуацію слід змінювати шляхом розбудови

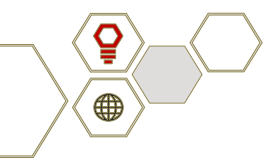

адміністративного контролю. Критичною прогалиною залишається відсутність затверджених методик експертизи відповідності специфікаціям PDO/PGI та автентичності ремісничих ГЗ-продуктів.

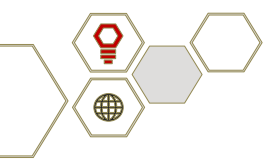
Запропонована модель «ІВ-паспорта громади» здатна подолати ключову перешкоду – низьку спроможність громад ініціювати процедури захисту. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою конкретних методик судової експертизи ГЗ-продуктів, емпіричним аналізом enforcement-практики та порівняльним дослідженням моделей інституційної координації у сфері захисту інтелектуальної власності територіальних громад.

Список використаних джерел

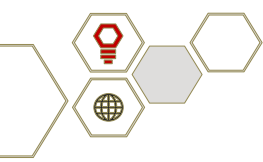
1. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом : Розділ IV, Глава 9. Офіційний журнал ЄС. L 161, 29.05.2014. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22014A0529\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22014A0529(01))
2. Kyrylenko A. Why so Few Geographical Indications in Ukraine? Legal, Political and Socio-Economic Perspective. *Competition and Intellectual Property Law in Ukraine* (MPI Studies on IP and Competition Law, vol. 31). Berlin/Heidelberg : Springer, 2023. P. 423–450. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-662-66101-7_19
3. Орлюк О. П. «Мелітопольська черешня»: Росія привласнює локальні бренди України. *Forbes Ukraine*. 2024. 5 вересня. URL: <https://forbes.ua/>
4. Федоренко В. Л., Тимощик Л. П. Судова експертиза з питань інтелектуальної власності: генезис, поняття, класифікація та система. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2019. № 1(3). С. 11–52. DOI: <https://doi.org/10.32689/2617-9660-2019-3-1-11-52>
5. Кісіль Н. В. Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності в Україні: предмет, завдання та межі компетенції. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2021. № 3(15). С. 26–40. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-3\(15\)-28-40](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-3(15)-28-40)

6. Crescenzi R., De Filippis F., Giua M., Vaquero-Piñeiro C. Geographical Indications and local development: the strength of territorial embeddedness. *Regional Studies*. 2022. Vol. 56, No. 3. P. 381–393. DOI: <https://doi.org/10.1080/00343404.2021.1946499>
7. Török Á., Jantyik L., Maró Z. M., Moir H. V. J. Understanding the Real-World Impact of Geographical Indications: A Critical Review of the Empirical Economic Literature. *Sustainability*. 2020. Vol. 12, No. 22. Art. 9434. DOI: <https://doi.org/10.3390/su12229434>
8. Curzi D., Huysmans M. The Impact of Protecting EU Geographical Indications in Trade Agreements. *American Journal of Agricultural Economics*. 2022. Vol. 104, No. 1. P. 364–384. DOI: <https://doi.org/10.1111/ajae.12226>
9. Marie-Vivien D., Bérard L., Boutonnet J.-P., Casabianca F. Are French Geographical Indications Losing Their Soul? Analyzing Recent Developments in the Governance of the Link to the Origin in France. *World Development*. 2017. Vol. 98. P. 25–34. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2015.11.006>
10. Pagliacci F., Salpina D. Adapting to climate change: what really drives the choices of the producers of Geographical Indications? *Bio-Based and Applied Economics*. 2024. Vol. 13, No. 3. P. 265–283. DOI: <https://doi.org/10.36253/bae-15221>
11. Vandecandelaere E., Teyssier C., Barjolle D., Fournier S., Beucherie O., Jeanneaux P. The Geographical Indication Pathway to *Sustainability*. *Sustainability*. 2021. Vol. 13, No. 14. Art. 7535. DOI: <https://doi.org/10.3390/su13147535>
12. Kimura J., Rigolot C. The Potential of Geographical Indications (GI) to Enhance Sustainable Development Goals (SDGs) in Japan. *Sustainability*. 2021. Vol. 13, No. 2. Art. 961. DOI: <https://doi.org/10.3390/su13020961>
13. Бакалінська О. Міжнародно-правові аспекти використання географічних зазначень. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 6. DOI: <https://doi.org/10.33731/62023.293216>

14. Капіца Ю. М. Сучасні тенденції розвитку права інтелектуальної власності в Європейському Союзі в контексті інтеграції України та ЄС. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2022. № 5. URL: <http://uran.inprojournal.org>
15. Шрамко О. М. Особливості судової експертизи у сфері інтелектуальної власності. *Криміналістичний вісник*. 2021. Т. 33, № 1. С. 63–71. DOI: <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2020-33-1-63>
16. Андрощук Г. О. Протидія недобросовісним реєстраціям і використанню засобів індивідуалізації в умовах цифрової трансформації. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2021. № 1. DOI: <https://doi.org/10.33731/12021.234192>
17. Haider A. et al. Food authentication, current issues, analytical techniques, and future challenges: A comprehensive review. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety*. 2024. Vol. 23, No. 3. DOI: <https://doi.org/10.1111/1541-4337.13360>
18. Маковецький А. М. Право власності територіальних громад за законодавством України : дис. ... д-ра філос. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2023. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/a9a6040a-f772-42cd-bc4f-5b56ddafd439>
19. Панчишин Т., Вдовин М. Компоненти сталого розвитку територіальних громад та регіонів в умовах суспільно-політичних викликів. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-23>
20. Ubertazzi B. EU Geographical Indications and Intangible Cultural Heritage. *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law*. 2017. Vol. 48, No. 5. P. 562–587. DOI: <https://doi.org/10.1007/s40319-017-0603-0>

21. Regulation (EU) 2024/1143 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 on geographical indications. OJ L, 2024/1143, 23.4.2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj/eng>

22. Regulation (EU) 2023/2411 of the European Parliament and of the Council of 18 October 2023 on the protection of geographical indications for craft and industrial products. OJ L, 2023/2411, 27.10.2023. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/2411/oj/eng>

23. Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights. OJ L 157, 30.4.2004. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2004/48/oj>

24. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-вр>

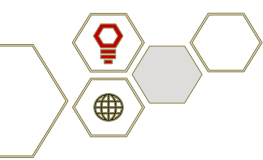
25. UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (Paris, 17.10.2003). URL: <https://ich.unesco.org/en/convention>

26. WIPO Treaty on Intellectual Property, Genetic Resources and Associated Traditional Knowledge (adopted 24 May 2024). URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/593055>

27. European Commission. Study on economic value of EU quality schemes, geographical indications and traditional specialities guaranteed. Luxembourg : Publications Office, 2020. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a7281794-7ebe-11ea-aea8-01aa75ed71a1>

28. Ukraine–EU Association Committee in Trade Configuration. Kyiv : Ministry of Economy of Ukraine, 2024. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail/2c4a361c-9aff-4e32-a72b-cab0e4de0c90?lang=en-GB>

29. Huysmans M. Exporting protection: EU trade agreements, geographical indications, and gastronationalism. *Review of International Political Economy*.

2022. Vol. 29, No. 3. P. 979–1005. DOI:
<https://doi.org/10.1080/09692290.2020.1844272>

30. Про правову охорону географічних зазначень : Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV (в ред. Закону № 123-IX від 20.09.2019). URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/752-14>

31. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4038-12>

32. Wirsig A., Heisrath W. Welcome to the Club? The Significance of PGI and PDO in Europe, With Special Consideration of the Croatian Situation. *Agriculturae Conspectus Scientificus*. 2020. Vol. 55, No. 15. P. 109–116. URL: <https://hrcak.srce.hr/file/338616>

33. Twinning Project GE/16 ENI EC 0318 «Establishing Efficient Protection and Control System of GIs in Georgia». URL: <http://twinning.sakpatenti.org.ge/en/page/2/>

34. EUIPO Observatory. EU enforcement of IPRs: Results at EU border and in EU internal market, 2022. Luxembourg : EUIPO, 2023. URL: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2023_EU_enforcement_of_IPRs_2022/2023_EU_enforcement_of_IPRs_results_at_EU_border_and_in_EU_internal_market_2022_FullR_en.pdf

35. Pagliacci F., Fasano F. Does the presence of inner areas matter for the registration of new Geographical Indications? Evidence from Italy. *Bio-Based and Applied Economics*. 2023. Vol. 12, No. 2. P. 127–140. DOI: <https://doi.org/10.36253/bae-14225>

36. EUIPO International Cooperation. URL: <https://www.euipo.europa.eu/en/about-us/governance/cooperation/international-cooperation>